

Æble/PæreNYT

Nr. 16 // 11. juli 2016

Skurv

Der er nu rapporteret om skurv fra nogle få plantager, blandet andet i sorterne Clara Frijs og Aroma. Det er fundet skurv både på frugter og blade. Det kan være svært at få øje på skurv i plantagen, især hvis der kun er skurv på blade og det ikke er i stort omfang. Derfor vurderes det individuelt om man kan strække intervallerne mellem skurvbehandlingerne.

Meldug og Rustmider

Der kan nu findes en del rustmider på både æble og pæreblade, så tænk på at få tjekket egen plantage og ved fund at få bladgødsket med 2-3 kg svovl af og til. Bagsiden af bladene skal dækkes ordentligt for god effekt på rustmiderne. Er årsskuddene ved at lukke ned i vækst, så husk også at få behandlet med svovl mod meldug. Bland ikke svovl med calciumholdige midler.

Frugttrækræft

Det er nu tydeligt at se hvilke grene, der skal klippes ud. Udnyt en tør periode og udfør straks efter beskæringen en behandling med Merpan. Vær opmærksom på at:

INDHOLD:

Skurv	1
Meldug og Rustmider	1
Frugttrækræft.....	1
Bladgødskning	1
Røde bladlus.....	2
Pærebladlopper	2
Gødevand	3
Rodbeskæring	3
Æbleviklere.....	3
Øvrige viklerarter	4
Håndudtynding	5
Bladprøver.....	6
Økologi	7
Miljøteknologi tilskud 2016.....	9
Nye krav for brug af plantebeskyttelsesmidler.....	9
Ferieafvikling:.....	9

Merpan kun må bruges indtil 28. juli 2016 – og så igen fra 15. august til 12. december 2016

Samt at der max. må behandles 4 gange i alt, heraf kun 2 gange før høst.

I år er der også set usædvanligt meget frugttrækræft i Clara Frijs træer. Der skal behandles med Merpan efter at inficerede skud er fjernet. Ildstot virker Merpan ikke på, så i de tilfælde hvor det er ildstot, der forårsager de visne grene, er der ikke nogen grund til at behandle med Merpan efter de er klippet af. Til gengæld er det afgørende at de fjernes i tørvejr, og at inficeret materiale kommer helt ud af plantagen.

Efter **hagl** bør der ligeledes behandles med Merpan så snart man kan komme ud med sprøjten.

Bladgødskning

Nu tilpasses bladgødskning efter visuelle manglesymptomer og efter at der skal calcium nok ud til frugten. Når bladprøve svar kommer retur, rettes bladgødskningsplanen ind efter resultaterne.

Der ses i øjeblikket en del magnesiummangel på æbleblade. I Cox, Ingrid Marie samt pærer, er det også vigtigt at få bor med ud en gang i mellem. Der kan f.eks. gives:

- 2 kg/ha urea + 5 kg/ha bittersalt + 1 kg/L/ha bor

eller:

- 2 kg/ha urea + 5 kg/ha bittersalt + 2 kg/ha svovl

Ved synlig mangel på magnesium køres to gange i træk med 5 kg bittersalt. Bittersalt kan f.eks. blandes med 2 kg svovl eller 1-1,5 kg bor alt efter behov. Se håndbog side 20 for mere om bladgødskning.

Calcium kan for eksempel gives således (husk ikke at køre ud i alt for varmt vejr og høj sol):

- 0,5 L/ha Aminosol + 4-5 kg/ha calciumclorid + 0,25 L/ha mantrac + 0,1 L/ha zintrac

(Se mangelsymptomer på næste side)

*Symptomer på magnesiummangel**Symptomer på manganmangel*

Røde bladlus

Der er en del røde bladlus at finde i plantagerne på nuværende tidspunkt. Middelvalg afhænger af hvilke midler, der er brugt tidligere på sæsonen. Pirimor og pyrethroider må forventes at have meget dårlig effekt på nuværende tidspunkt da lusene er krøllet helt ind i bladene. Ved fokus på minimering af risiko for sprøjterester er Mospilan det mest sikre valg, mens Teppeki er det mest skånsomme for nyttedyrene. Men da begge midler har en max anvendelse pr sæson (Mospilan max. 2 behandlinger, Teppeki max. 3 behandlinger) skal der også tages hensyn til dette.

Pærebladlopper

Nu kan man finde spor efter pærebladlopper i større eller mindre grad i mange pæreplantager. Især hvor der har været mange, har det været noget af en udfordring at holde dem nede alene med bladgødskning. Pærebladlopper findes i alle stadier nu, også som nymfer på både blade og frugter. Movento giver en god bekæmpelse af bladlopper (jo yngre lopperne er, jo bedre effekt) og anbefales især hvis der er relativt mange og de sidder enten på frugterne eller på blade tæt på frugterne. Bladgødskning kan som regel klare det hvis der er en begrænset mængde og de fortrinsvis sidder på årsskuddene langt væk fra frugterne. Movento har haft en fin effekt, og kun få steder har det indtil videre været nødvendigt at gentage behandlingen. Sodsvamp etablerer sig gerne på frugten når der er lopper, så svampesprøjtning er en vigtig del af at holde frugten så pæn som mulig.

Pærebladlopper på frugten. Sodsvamp etablerer sig hurtigt efter begyndende angreb og kan i værste fald resultere i stort tab af salgbar frugt.

Gødevand

Hvis der ikke er størrelse nok på frugten, og den fulde mængde kali i gødningsplanen ikke er nået endnu, kan der med fordel sættes med kalium i gøde vandet indtil svar på bladprøver kommer retur. Derefter tilrettes gødningsplanen efter det aktuelle næringsstofniveau. Vær forsigtig med kvælstof nu hvor træerne skal have ro til at lukke skudvæksten ned – og der skal passes på med hensyn til genvækst af tidligt dannede knopper.

Rodbeskæring

Væksten er på mange steder aftagende, og nogle steder er der allerede nu problemer med at tidligt dannede knopper går i genvækst. Hvis der er kommet meget vand efter en lang, tør periode, sker det tit at nyligt dannede knopper bryder igen. Genvæksten af knoppen sker ofte på bekostning af en blomsterknop. I nogle tilfælde kan det ligefrem være en fordel med genvækst. For eksempel i Elstar, som er i vekselbæring, og som ikke har frugt på i år, vil det være godt at en del af knopperne IKKE bliver til blomsterknopper i 2017, så træerne ikke bliver totalt overfyldt med blomsterknopper til næste sæson. Men i de fleste tilfælde er det ikke ønskeligt, og så kan det stoppes med rodbeskæring. I så fald skal det ske når man ser at de første begynder at bryde. Giver der kvælstof i vandet, stoppes det naturligvis også indtil træerne er i ro.

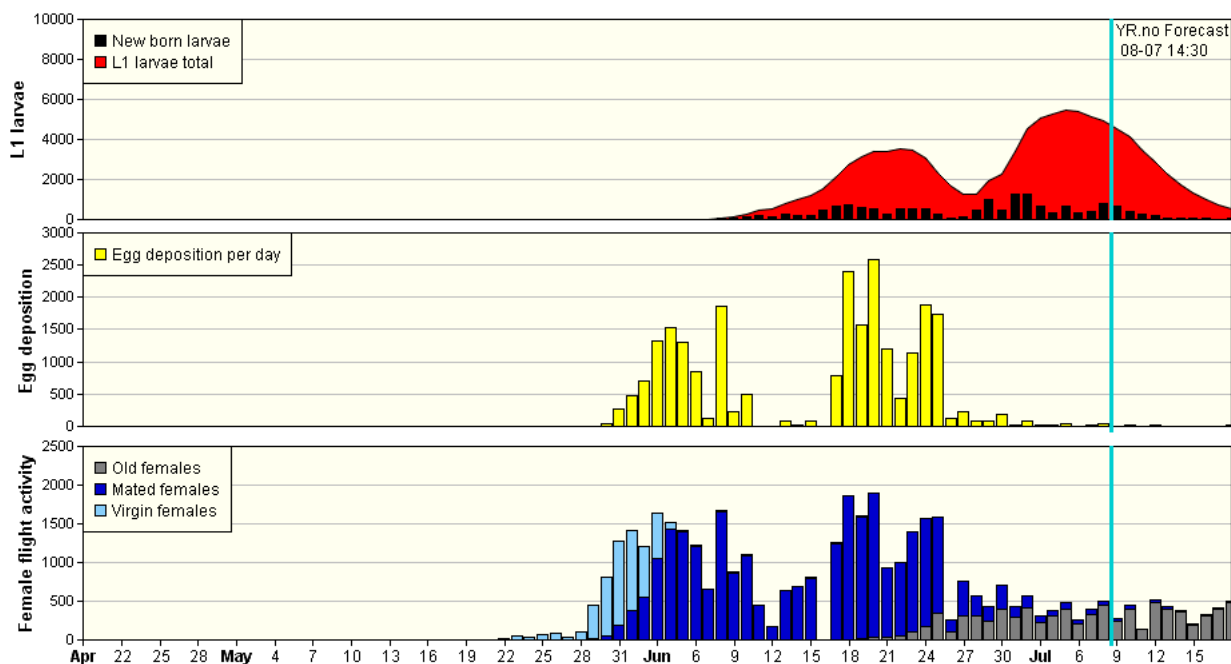
Rodbeskæring kan også blive nødvendigt for at holde på frugtstørrelsen i træer med få frugter i sorter. I år kunne det for eksempel være aktuelt nu i Jonagored, Gråsten, Aroma eller Bellida hvis der kom meget vand i løbet af sidste uge.

Æbleviklere

Der fanges stadig æbleviklere rundt om i plantager uden feronforvirring og kun få æbleviklere i plantager med feromonforvirring. Ifølge RIMpro er det lige nu at æbleviklernes æg topper med klækning på Fyn, det vil sige, at der stadig skal behandles en gang om ugen med Madex. På Lolland er klækning af æg ved at være aftagende nu, men der er stadig nok til at der skal bekæmpes en gang om ugen med Madex.

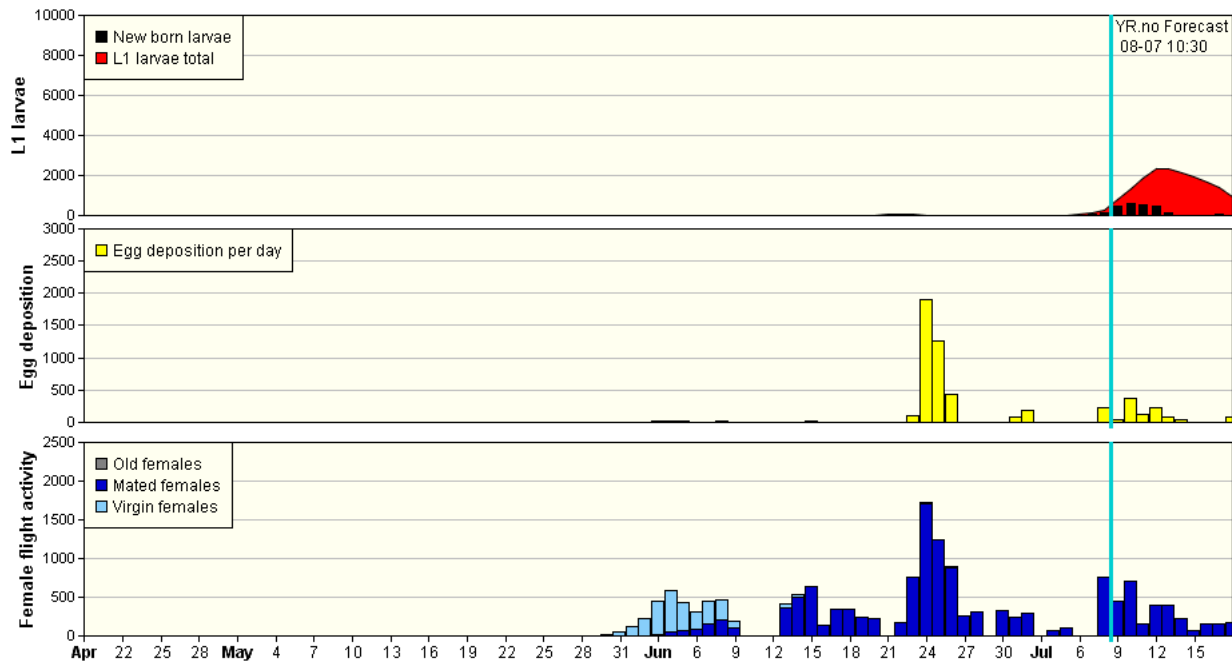
Husk at skifte feromonkapslerne når der er gået 4-5 uger siden sidste skift.

RIMpro-Cydia location troldebakken - 2016

RIMpro simulering af hvornår æg klækker viser at sæsonen er ved at være overstået på Sjælland. Situationen er den samme på Lolland. Simulering for Årslev på Fyn viser at klækning af æbleviklerens æg er på sit højeste nu. Se figur på næste side.

RIMpro-Cydia location Aarslev Imetos M70 - 2016

Simulering for Årslev på Fyn viser at klækning af æbleviklerens æg er på sit højeste nu.

Øvrige viklerarter

Der bliver løbende fanget en del viklere i plantager uden feromonforvirring, men også knopviklere nogle steder med feromonforvirring (det virker ikke på knopviklerne). Alt efter viklerart begynder klækning af æg ca. 3 uger efter fangst. De første fangster før midten af juni, bør have udløst en bekæmpelse i sidste uge, mens der andre steder er fanget mange viklere omkring den 20. juni. I så fald er forventet bekæmpelsestidspunkt omkring 15. juli – 20. juli.

Hækvikler (*Archips rosana*): Æggene, som lægges i løbet af sommeren, klækker ikke før til næste forår. Det vil sige, larver af denne art ikke vil føre til sene viklerskader og der er ikke grund til specifik bekæmpelse af denne art i løbet af sommeren.

Bekæmpelse kan foretages med Steward – eller med det biologiske middel Turex for at skåne nyttedyr. Brug ikke Steward mere end højst nødvendigt da det kan give problemer med andre skadedyr, idet det er hårdt mod ørentvister og snyltehvepse som f.eks. spiser blodlus.

Er der lovligt mange ørentvister, altså så mange at det er et problem, så er det fint nok at få bestanden reduceret lidt, når der bruges Steward til viklerbekæmpelse. Men ellers er det en rigtig god idé at få sat sorte pottelposer med halm op i plantagen, så ørentvisterne opholder sig der om dagen – og sprøjtningen med Steward måske vil være knap så hård i forhold til når de sidder mellem æblerne. Og så sviner de også betydeligt mindre på frugterne!

De avlere, som har et smittetryk af Frugtskrælvikler (*Adoxophyes orana*) kan bruge Capex. Midlet forhandles af Borregård.

Husk at skifte feromonkapslerne når der er gået 4-5 uger siden sidste skift.

Lidt rigeligt med ørentvister mellem æblerne. Her var 14 ørentvister i en klynge og ørentvister familier i stort set hver klynge æbler – så er det ved at være for meget af det gode og man kan roligt vælge Steward til viklerbekæmpelsen >>>>

Håndudtynding

Der er generelt sat mange frugter i Clara Frijs og hvor der på nuværende tidspunkt sidder mange frugter i klynger, kan man tydeligt se at frugtstørrelsen halter bagefter. Sørg for at få dem udtyndet hurtigst muligt. Som tommelfingerregel udtyndes efter at have 100 frugter pr meter træække, flere i træer med god vækst og kraftige frugtspor, færre i svagere træer med mindre volumen og mange nedhængende eller svage frugtspor.

Stor frugtsætning i Clara Frijs, bør håndudtyndes hurtigst muligt.

Tidlig håndudtynding giver større frugtstørrelse. Der er allerede stor forskel på frugt fra træer/klynger med få frugter og træer/klynger med mange frugter på.

Der er efterhånden også godt gang i udtyndingen af æbler. Her er lidt bemærkninger i forhold til observationer ved udtynding den seneste uge:

- Der er en del skadet frugt – hagl, insektgnav, bæggerråd, skurv m.m. de frugter fjernes først og fremmest. Fjern også luseæbler. Sørg for god instruktion af medarbejdere!
- Frugter, som sidder på undersiden af grenene og inde i skyggen fjernes. Der ses allerede nu farve forskel på æblerne. De æbler som er helt grønne nu, får svært ved at få farve senere (især hvis der ikke sommerbeskæres).
- Derefter fjernes efter frugtstørrelse til endeligt antal opnås. Dels knækkes lange, nedhængende grene(overfyldte med frugt) tilbage til ønsket antal frugter, dels fjernes små frugter i småfrugtede sorter. I enkeltstående tilfælde som f.eks. i Bellida, Gråsten, Aroma og Jonagored kan det af og til være bedre at vælge at fjerne det største æble i en klynge for at undgå for store æbler. Vent med at udtynde de storfaldne sorter til sidst.
- Det er ofte rigtigt svært at få taget nok frugt af. Bed medarbejderne tælle et træ efter udtynding et par gange i løbet af dagen, - og især i starten og ved skift til en ny sort.
- I sorter som har for mange frugter pr klynge og som derfor har nemt med at skubbe hinanden af, gøres plads til frugterne ved at fjerne et par af frugterne i klyngen. Men allerede på nuværende tidspunkt skal det gøres meget forsigtigt da øvrige frugter i klyngen kan sidde helt løst. Tjek op på situationen i egen plantage inden instruktion. Det gælder især i sorter som Gråsten, Aroma, Guldborg og Discovery.
- Især når der er haglskade, tægeskader eller andre skader på frugten er god instruktion afgørende for resultatet. Udtynd gerne selv mindst en halv time så du ved hvad problemet er inden du instruerer medarbejderne!

Sidste års store høst af Elstar skinner igennem ved at der er meget variation af frugtmængden mellem træerne i den enkelte plantage. Men selvom der generelt ikke ser ud til at være mange Elstar i parcellen, så skal de enkelttræer, som står med alt for mange frugter jo håndudtyndes alligevel. Det er værd at huske på at prisforskellen på størrelsessorteringer nemt kan være over 1,50 kr/kg.

Det ser ud til at der er meget blandet effekt af Cerone i år. Trods de høje temperaturer, er der ikke set eller rapporteret om overudtynding. Der har været rimelig effekt i Gala og Elstar, men ikke nok – så der skal stadig bruges mange timer på håndudtynding. Se mere om håndudtynding i nyhedsbrev nr. 14.

Elstar efter behandling med 0,3 L Cerone. Der skal stadig håndudtyndes. Gå efter at ramme den frugtstørrelse som giver den bedste afregning – eller som der er den største efterspørgsel på.

Bladprøver

Da væksten er ved at være lukket ned i de fleste årsskud, er det tid til at tage tidlige bladprøver. Undgå træer med genvækst og vælg altid repræsentative træer.

Prøveudtagning vejledning – se bilag 1 ([link](#))

- Giv snarest din konsulent besked om, at du vil udtage prøver og at du ønsker, at vedkommende skal udarbejde gødningsanbefalingerne.
- På skemaet til laboratoriet skrives navn, adresse og e-mail på den konsulent, som du ønsker, skal udarbejde gødningsanbefalingerne.
- Når du modtager analyseresultatet fra laboratoriet, sendes for en sikkerheds skyld en kopi til konsulenten, da laboratoriet ikke altid husker at sende kopi til direkte til konsulenten.
- Der skal også sendes et eget oplysningsskema om træerne til konsulenten, se **bilag nr. 2: [Skema til konsulenten for råd](#)**.
- Konsulentarbejde faktureres 887 kr/time.

Laboratorier

Der findes en række laboratorier, som udfører bladanalyser. De to, som nævnes her, er blot forslag. I Håndbogen 2016 side 120 findes en oversigt over flere laboratorier.

Forhør dig med din producentorganisation om mulighed for tilskud til bladprøver via driftsfondene.

Eurofins (Danmark)

- Pris: 440 kr./prøve. **Ved over 5 prøver er prisen 330 kr./prøve for FT5**
- Vedlæg **bilag nr. 3** ([Følgeseddel](#)) bliver senere lagt op på firmaets hjemmeside)
- Svartid ca. 7 dage
- Sendes til: Eurofins Agro Testing, Ladelundvej 85, 6600 Vejen

Zeeuws-Vlaanderen (Holland)

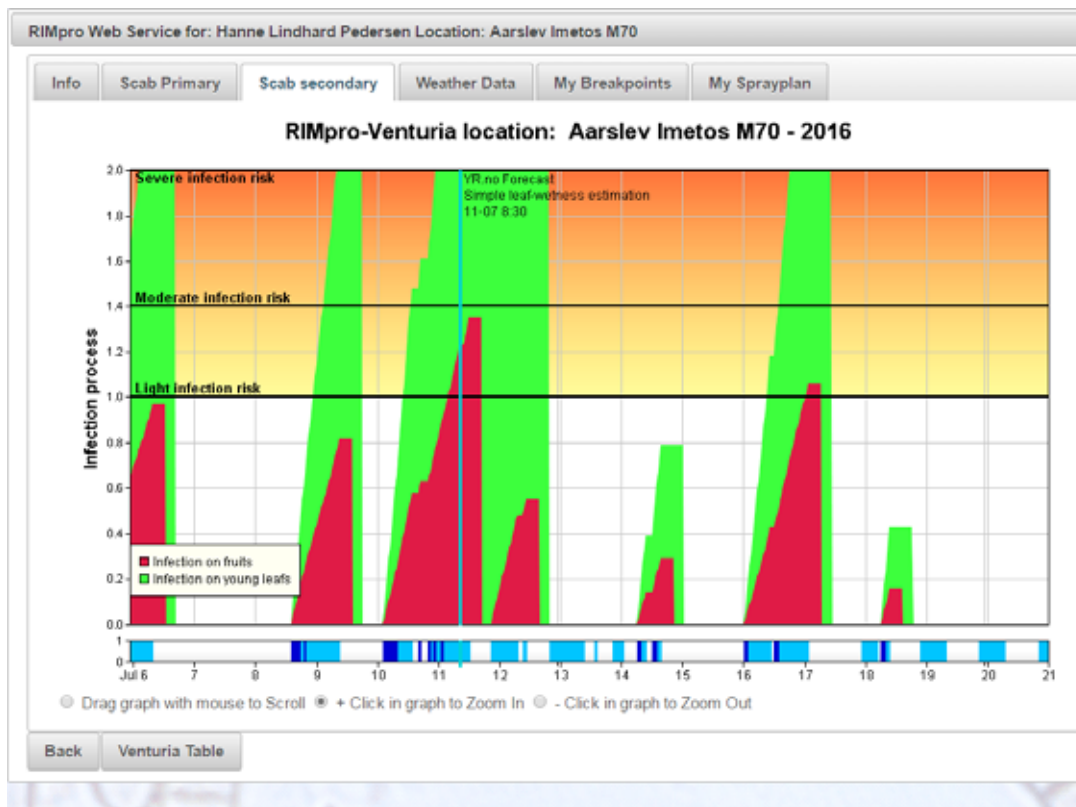
- Pris: 45 euro/prøve (ca. 340 kr.)
- **Bilag nr 4: [Zeeuws-Vlaanderen rekvisition 2016](#)**
- Svartid ca. 5 dage
- Sendes til: Eurofins Lab. Zeeuws-Vlaanderen, Postbus 16, 4587 ZG Kloosterzande, Holland

Økologi

Af Hanne Lindhard Pedersen

Skurv

Har I konstateret skurvangreb i plantagen, så skal bekæmpelse fortsættes, selv om ascospore udslyngningen for længst er slut. Behandlinger skal foretages således at de sekundære frugtinfektioner dækkes.

Brug svovl forebyggende og Armicarb kurativt. De af jer, som har arealbegrænset forsøgstilladelse til Kalium Food grad kan bruge dette kurativt.

Brug 5 kg/ha i 400-500 l vand per sprøjtning.

Bland kali39 med svovl, idet det virker som klæbemiddel for kali39

Kali39 kan blandes med svovl uden at give svidninger. Men undgå at blande kali39 med diverse bladgødskninger idet nogle blandinger kan give svidninger.

Bland ikke kaliumbicarbonat med CaCl.

Der er altid en risiko for svidninger ved at bruge Kali39, derfor må koncentration på 5 kg/ha ikke overskrides.

Svage træer, svækket af f.eks. mus/mosegrise, rodbeskæring eller frugtræskræft får lettere svidninger end kraftigere træer. Der ses ofte svidninger på træer ved enden af rækkerne pga. øget tilførsel når man vender med traktoren.

Meldug

Svovl er et godt middel mod meldug. Brug det forebyggende, hvis I har problemer med meldug. Armicarb og kalium Foodgrade har sideeffekt mod meldug. Midlerne virker helbredende og formindsker udslyngningen af nye sporer og begrænser derved nye infektioner. Hvis I har angreb af meldug så fortsæt bekæmpelse indtil skudvæksten stopper og der er dannet endeknop.

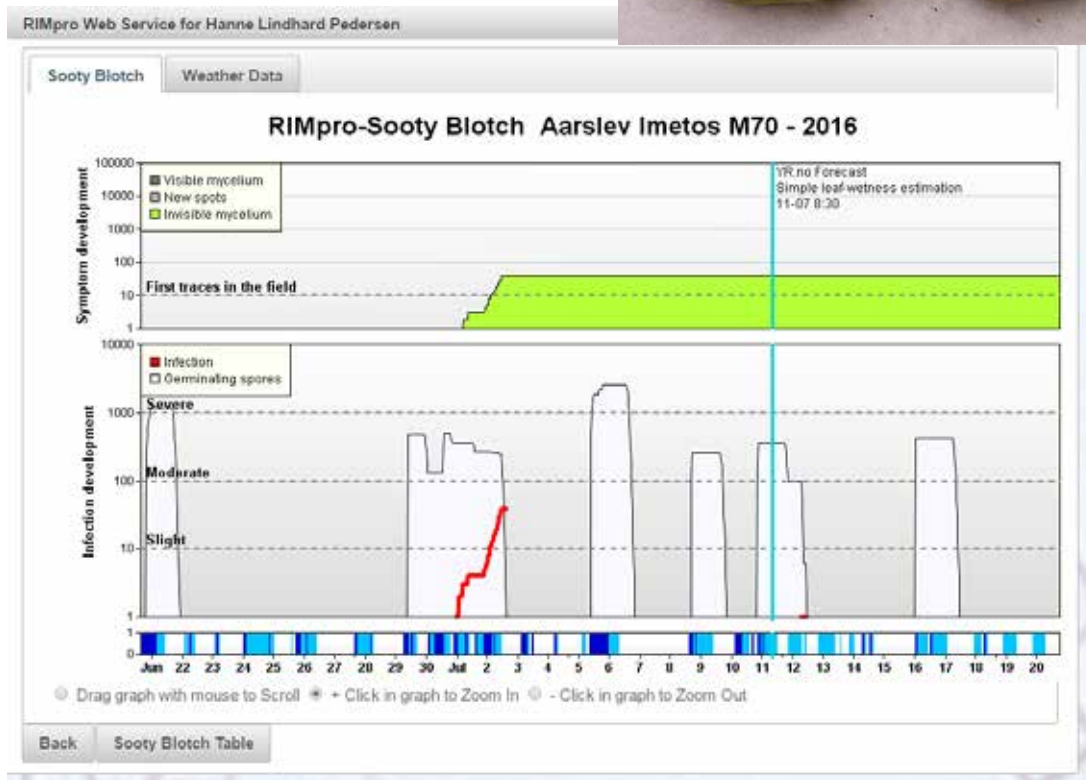
Sodplet

Svovl har ingen virkning mod sodplet.

Der er **Sidevirkning af Kalifoodgrade og Armicarb mod sodplet.**

Sodplet angriber efter 1. juni, hvor der er lange fugtige perioder og hvor frugten er våd i én til flere dage.

Varslingsprogrammet RIMpro kan hjælpe med bestemmelse af sprøjtetidspunkterne. Se eksempel på varslingsprogrammet herunder.

Frugttræskræft

Gå plantagen over i en tør periode og fjern angrebne grene og skud.

Bladgødskning

Det er ved at være tid til at bruge Calciumclorid. Sørg for at have konsulenterkæringen i orden.

Calciumclorid styrker cellevæggene og forebygger priksyge. Behandlinger gør også frugterne mere robuste overfor angreb af gloeosporium.

Bland ikke svovl og calciumclorid. Dette kan risikeres at udfælde i tanken som gibs og ikke kunne udsprøjtes.

Æbleviklere og andre viklere

Se hvad der står under det konventionelle afsnit. Kun må **selvfølgelig ikke** bruge Steward.

Bladprøver

Det er ved at være tid til tidlige bladprøver. Se afsnit om bladprøver på side 6.

Nye krav for brug af plantebeskyttelsesmidler

Fremover er der krav om autorisation for at købe, sælge og anvende plantebeskyttelsesmidler. Reglerne indføres over de næste fire år.

Se artikel på www.gartnertidende.dk

Miljøteknologi tilskud 2016

Tilskudsordningen åbnede den 1. juli med **ansøgningsfrist den 1. september 2016**. Der kan søges om 40% tilskud til reduktion af energi-, næringsstof eller pesticidforbruget i gartnerisektoren.

Der er afsat i alt 20 mio. kr. til gartnerier. Heraf de 9 mio. kr. til energiforbruget, 5, 5 mio. kr. til næringsstof og 5,5 mio. kr. til pesticidforbruget.

Det er kun muligt at søge tilskud til de teknologier, som er listet på teknologilisten.

Der er flere emner på listen, som kan søges af frugtavlere: f.eks. regntag, tunneler, blomsterudtynding, tågesprøjter, CA lagring etc. Se mere på www.gartnertidende.dk hvor også listen er vist.

Vejledningen, teknologilisten, DCA rapporten og ansøgningsskemaer kan findes her: <http://naturerhverv.dk/tilskud-selvbetjening/tilskudsguide/miljoeteknologi-2016-kvaeg-svin-og-gartnerier/>

Ansøgninger om reduktion af næringsstoffer kræver investeringer på mindst 300.000 kr. pr. projekt, mens projekter vedrørende reduktion af energi- og pesticidforbruget kun kræver en investering på 100.000 kr.

Mindste beløbet er for hele ansøgningen. En ansøgning kan indeholde flere teknologier.

Kontakt [Mona H. Christensen](#) (ferie uge 29 og 30), hvis du ønsker at søge tilskud i 2016.

Æblepærenyt holder sommerferie

Æblepærenyt holder pause. For eventuelle nyheder vedrørende plantebeskyttelsesmidler henvises til GartneriRådgivningens hjemmeside: www.gartnertidende.dk

Ferieafvikling:

- Hanne Lindhard er tilbage fra ferie
- Lene Baarts holder ferie fra 18. juli til 8. august
- Maya Bojesen er sygemeldt

Maya Bojesen - Pt. sygemeldt

Hanne Lindhard Pedersen

Tlf: 87 40 66 06 / Mobil: 23 82 63 47
hlp@seges.dk

Lene Baarts

Tlf: 40 45 99 98
lba@seges.dk